

Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

10 Mart / 2023

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtma ya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

Sular Duruldu, Seçim Tarihi Açıklandı

- ❑ Geçtiğimiz hafta muhalefet bloğunda meydana gelen fırtınalı süreç, dinginliğe ulaştı. Ankara ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlarının Millet İttifakı Cumhurbaşkanı adayı Kılıçdaroğlu'nun belirleyeceği bir zaman ve görev tanımıyla ittifak bloğundaki beş genel parti başkanıyla beraber Cumhurbaşkanı Yardımcısı olarak atayacağı kararı alındı.
- ❑ Haftanın son iş gününde ise önceden Cumhurbaşkanı tarafından zikredilmiş olan seçim tarihi 14 Mayıs olarak resmi olarak tescillenmiş oldu: Cumhurbaşkanı Erdoğan, Cumhurbaşkanı Seçimi ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimi'nin 14 Mayıs'ta yenilenmesine ilişkin kararı imzaladı.
- ❑ Erdoğan yaptığı açıklamada, "Anayasamızın 116'ncı maddesinin verdiği yetkiyle, 18 Haziran 2023'te yapılması gereken seçimlerin 14 Mayıs'ta yenilenmesi kararını imzaladım." diye konuştu.
- ❑ Erdoğan, «Mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanacak bu kararın ardından, YSK iki aylık seçim takvimini başlatacaktır." dedi.

Deprem Vergisi Geldi

- ❑ Kahramanmaraş depremlerinde meydana gelen ekonomik hasarın giderilmesine yönelik ek bir deprem vergisi son birkaç haftadır tartışma konusuydu.
- ❑ Geçtiğimiz hafta bu konu da açıklığa kavuştu ve kurumlar vergisi istisnasına tabi olan firmaların istisna bedeli üzerinden bir düzenleme gelmiş oldu.
- ❑ Borçların yapılandırılmasına ilişkin kanun teklifi, TBMM Genel Kurulu'nda kabul edildi.
- ❑ Düzenleye göre, Kurumlar vergisi mükellefleri tarafından 2022 yılına ilişkin kurumlar vergisi beyannamesinde gösterilmek suretiyle, kurum kazancından indirim konusu yapılan istisna ve indirim tutarları ile indirimli kurumlar vergisine tabi matrahları üzerinden, dönem kazancı ile ilişkilendirilmeksizin yüzde 10 oranında; kurumlar vergisi istisnaları ile yurt dışından elde edilen ve en az yüzde 15 oranında vergi yükü taşıdığı teşvik edilen istisna kazançlar üzerinden ise yüzde 5 oranında tek seferlik ek vergi alınacak.
- ❑ Depremden etkilenen 11 il ile Sivas'ın Gürün ilçesindeki kurumlar vergisi mükellefleri kapsam dışında tutulacak.
- ❑ Hesaplanacak verginin ilk taksiti kurumlar vergisinin ödeme süresi içinde, ikinci taksiti bu süreyi takip eden dördüncü ayda ödenecek.
- ❑ Hesaplanan söz konusu vergi, gider ve indirim olarak dikkate alınmayacak; kurumlar vergisi, geçici vergi ve tevkif suretiyle kesilen vergiler ile varsa yurt dışında ödenen vergiler dahil hiçbir vergiden mahsup edilmesine imkan tanınmayacak.

Deprem Vergisi Reel Sektörde Tartışma Konusu Oldu

- ❑ İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan depremle ilgili getirilen yeni vergisel tedbirlere ilişkin değerlendirmelerde bulundu.
- ❑ Bahçivan, ülke olarak olağanüstü günlerden ve koşullardan geçtiklerini, Kahramanmaraş merkezli depremlerin herkesin üzerinde derin üzüntü yarattığını, ülke ekonomisine de ağır bir yük getireceğini belirtti.
- ❑ Bu yükün üstesinden ancak toplumun tüm kesimlerinin ortak paylaşacağı bir fedakarlıkla kalkılabileceğini vurgulayan Bahçivan, dün gece TBMM'de görüşülen borç yapılandırma yasasına önergeyle bazı yeni maddeler eklendiğini anımsattı.
- ❑ Bahçivan, depremin yaralarını sarmak amacıyla kurumlar vergisi mükelleflerine yönelik verilen teşviklere getirilen düzenlemeyi bir fedakarlık olarak değerlendirmenin mümkün olduğunu belirterek, şunları kaydetti:
- ❑ "Ancak içinde bulunduğumuz olağanüstü şartların hassasiyetini kabul etmekle birlikte depremin ağır yükü için akla gelen ilk kaynağın, geriye dönük ve de özellikle nitelik artırıcı yatırım fikir ve projelerin desteklenmesi amacıyla söz verilmiş, taahhüt edilmiş yatırım teşviklerinin gelmesi üzüntü vericidir.
- ❑ Dünya Gazetesi'nde Zeki Gündüz'ün konuyla ilgili makalesinde ise Bu seneki kurumlar vergisi bütçe tahmini ve istisna ve indirimleri dikkate alındığında 100 milyar lira tutarında bir ek gelir sağlanacağı açıklamasına ve bu düzenlemeyle ortaya çıkan geriye yürüme tartışmalarına da yanıt veriliyor.

Küreselde Powell'ın Sunumu ve Çıkarsamalar

- ❑ Küresel gündemde haftaya Fed başkanı J. Powell'ın yaptığı sunumun yankılarıyla girildi.
- ❑ Fed Başkanı Jerome Powell, ABD Senato Bankacılık Komitesi'nde yaptığı sunumda, yüksek enflasyonun faiz oranlarını beklediklerinden daha fazla artırmalarına yol açacağını belirtti. Powell'ın konuşması piyasalar tarafından daha fazla faiz artışı, yani sıkılaştırma olarak algılandı.
- ❑ Bu durum ABD tahvil piyasasında kendini göstererek, bir ara 2 yıllık ABD tahvili ile 10 yıllık tahvili arasındaki farkın 100 bp yani yüzde bire çıkmasına neden oldu.
- ❑ Tahvillerdeki bu görünüm, FT'nin yapmış olduğu 1950'lerden bu yana derlenmiş olan analize göre bir çeşit resesyon habercisi olarak algılanabilir ancak buradan ABD'nin kısa süreli bir resesyonu enflasyonu yenmek uğruna bile isteye göze aldığı çıkarsaması da yapılabilir.
- ❑ Haftanın son iş gününde gelen tarım dışı istihdam verisine göre ABD ekonomisi Şubat ayında 311 bin net tarım dışı istihdamla 225 bin olan beklentinin üzerinde bir istihdam artışı yarattı. Bu veriye karşın işsizlik oranı yüzde 3,6 ile yüzde 3,4'lük beklentilerin üstünde gerçekleşti.
- ❑ Ortalama saatlik kazançlar ise beklentinin altında artış kaydetti. Verilerin açıklanmasının ardından Fed swaplarında Mart'ta 50 baz puanlık faiz artışı olasılığı yüzde 50'nin altına düştü.

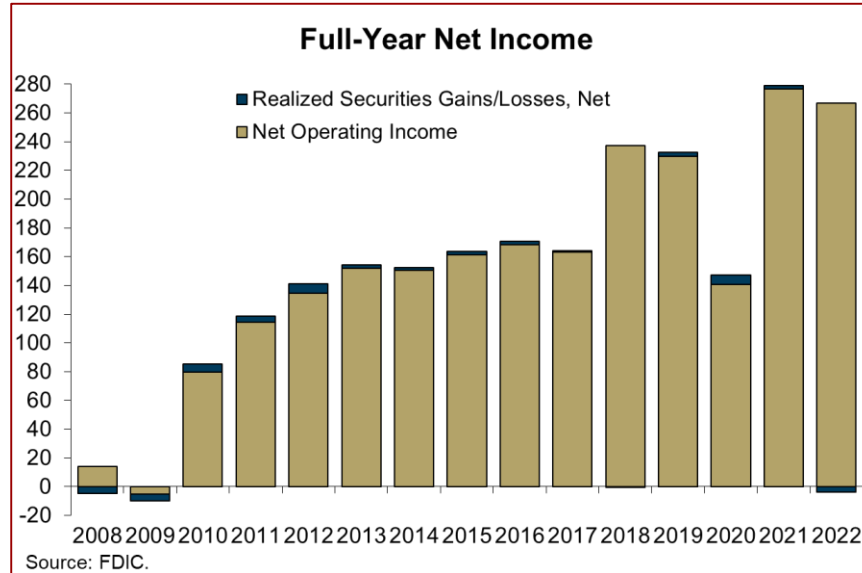
Tarım dışı İstihdam Verisi Nasıl Yorumlandı?

- Financial Times'da verinin yayınlanmasını takiben çıkan haberde sağlam istihdam ve soğuyan saatlik kazançlar, Federal Rezerv'in görünümünü gölgeliyor şeklinde bir yorum vardı.
- ABD enflasyonunun beklenenden yapışkan olmasının önünde üç gösterge bulunuyor; bunlardan biri iş gücü piyasası diğerleri ise konut ve hizmet sektörleri.
- Haftanın son gününde gelen veride tarım dışı istihdam edilen kişi sayısı beklenenin üzerinde artış kaydetti ancak diğer taraftan saatlik ücretlerdeki artışın göreceli olarak daha düşük düzeyde gerçekleştiği ve işsizlik oranının da bir miktar arttığı gözlemleniyor.
- Tüm bunlar Fed'in sıkılaştırma dozunu hafifletir gibi gözükse de yine de dolar endeksi üzerindeki seyir dikkatleri üzerine toplamaya devam edecektir.

Tahvil Piyasası Küresel Bankacılık Sisteminde Heyecan Yarattı!

- Geçtiğimiz hafta ABD bankalarında tahvil getirileri kaynaklı bir kriz hisse piyasalarını etkiledi.
- Uzunca süredir Fed'in yürüttüğü sıkı para politikası tahvil getirilerinin yükselmesine dolayısıyla da fiyatlarının düşmesine neden olmuştu.
- Bu durumdan her ne kadar ABD bankacılık sisteminde on beşinci sırada yer alan ve daha çok start up ve venture capital yani girişim sermayesi alanında faaliyet gösteren bir banka olsa da SVB'de aktiflerinde tuttuğu tahvillerden 1.8 milyar\$ zarar ettiğini açıklaması nedeniyle bir çeşit kriz yarattı.
- Haliyle bu tahvilleri tüm bankacılık sistemi tutmaktaydı ki bu çıkarsama Wells Fargo'sundan JP Morgan'ına kadar geniş bir çapta tüm bankacılık sektörüne sirayet etmiş oldu.
- S&P ABD bölgesel bankalar endeksi Perşembe günü yaklaşık yüzde 7 düştükten sonra Cuma sabahı kaydedilen düşüş yüzde 3'le sınırlı kaldı.

İTO Başkanı'ndan Uyarı

- ❑ İstanbul Ticaret Odası'nın (İTO) mart ayı olağan meclis toplantısında gündem yine deprem oldu.
- ❑ Toplantıda İTO Başkanı Şekib Avdagiç, Oda olarak 6 Şubat'tan itibaren depremi en öncelikli gündem maddesi olarak gördüklerini ve görmeye de devam ettiklerini söylerken, depreminin üzerinden bir ay geçmesine rağmen, felaketin etkilerinin hala çok şiddetli hissedildiğine dikkat çekti.
- ❑ İstanbul'u konuşurken kullanılan jargona çok dikkat edilmesi gerektiğini vurgulayan Avdagiç, "Yakın zamanda Berlin'deki turizm fuarındaydım. Oraya gittiğim zaman ilk sorulan, 'İstanbul nasıl, İstanbul yıkılıyor mu, her yer eski bina, ne olacak' oldu. Depremden bu yana İstanbul'da AVM satış endekslerinde yüzde 33-35'lik düşüş var. Lüks segment satış kategorisinde düşüş yüzde 80'lere ulaştı. İstanbul otellerinde de yüzde 30'lar mertebesinde rezervasyonlarda ve oda doluluğunda düşüş söz konusu. Dolayısıyla İstanbul'daki deprem riskini yazarken İstanbul'un ekonomik önemini göz ardı etmemeliyiz" uyarısında bulundu.
- ❑ Enflasyona ilişkin değerlendirmelerde bulunan Avdagiç, Şu anda evet enflasyonu kontrol altına almaya çalışıyoruz. Ama 14 aylık döviz kurundaki değişim yüzde 31,5; enflasyon yüzde 80'ler mertebesinde. Buradaki makas ihracatımızı fiyat tutturması noktasında ciddi zorlamaya başladı. Bizim burada özel bir destek talebimiz, özel bir beklentimiz yok. İhracatçının ihracatını artırması, pazarlarda sağlam durabilmesi için Türkiye'deki enflasyon ile döviz kurunun da paralel seyretmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bakın paralel artsın demiyoruz, paralel hareket etsin diyoruz" ifadelerini kullandı.

Haftadan Kalanlar

- ❑ Deprem felaketinde can kaybı 47 bin 932'ye ulaştı.
- ❑ TCMB'nin referans faizinin üzerinde oluşacak ihtiyaç kredisi faizi uygulayan bankalar, menkul kıymet tutma yükümlülüğüne tabi tutulacak.
- ❑ BM: Deprem felaketinin ekonomik bilançosu 100 milyar doları aşacak.
- ❑ EBRD Türkiye'de depremden etkilenen bölgelere yönelik 1,5 milyar Euro'ya kadar yatırım kararı aldı.
- ❑ İstanbul'da beklenen deprem Boğaziçi İmar Kanunu'na tabi bölgelerdeki konut sahiplerini korkuttu.
- ❑ Depremzede seçmenin %15'i başka kente göç etti: Deprem nedeniyle göç eden 2 milyon kişinin yaklaşık 1 milyon 400 bininin seçmen niteliğine sahip olduğu hesaplanıyor.
- ❑ Dahilde işleme rejimi (DİR) kapsamında ithal edilen altın ve gümüşün gümrük idarelerine beyan zorunluluğu getirildi.
- ❑ Rusya ile BM arasında tahıl anlaşması toplantısı 13 Mart'ta yapılacak.
- ❑ Kripto varlık piyasalarında son dönemin en büyük riski olarak ortaya çıkan Silvergate ile ilgili yeni gelişmeler piyasada satış dalgasının büyümesine neden oldu. Bitcoin 20 bin doların altına gördü.
- ❑ Depremden etkilenen illere isteğe bağlı 12 bin 700 sağlık personeli atanacak
- ❑ Daha önce Hüda-Par ile bir araya gelen AK Parti, bu kez Yeniden Refah Partisi'nin kapısını çaldı.
- ❑ Bakan Soylu: Deprem bölgesinde 10 bin esnafa geçici dükkan yapacağız.
- ❑ Adıyaman Valisi Mahmut Çuhadar, sosyal medya hesabından, "Görevimden yaşadığım sağlık sorunları sebebi ile affımı talep etmiş bulunmaktayım." açıklaması yaptı.
- ❑ Avrupa Birliği (AB) kurumları, Birlik genelinde nihai enerji tüketimini 2030'da 2020'deki tüketim hedefine göre yüzde 11,7 azaltma konusunda anlaştı.

İşgücü İstatistikleri, Ocak 2023

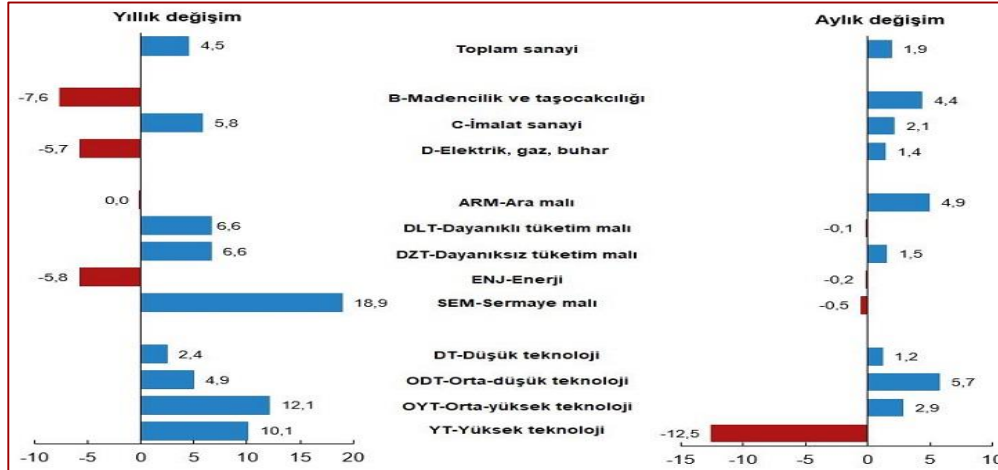
- Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre; 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı 2023 yılı Ocak ayında bir önceki aya göre 166 bin kişi azalarak 3 milyon 424 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise 0,5 puan azalarak %9,7 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı erkeklerde %7,7 iken kadınlarda %13,7 olarak tahmin edildi.
- 15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı bir önceki aya göre 0,5 puanlık artış ile %20,2 oldu. Bu yaş grubunda işsizlik oranı; erkeklerde %16,5, kadınlarda ise %26,6 olarak tahmin edildi.

	Ocak 2023			Bir önceki ay			Bir önceki aya göre fark		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
(Bin kişi)									
15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	65 166	32 256	32 910	65 102	32 224	32 878	64	32	32
İşgücü	35 260	23 376	11 885	35 072	23 125	11 947	188	251	-62
İstihdam	31 837	21 577	10 260	31 483	21 251	10 232	354	326	28
İşsiz	3 424	1 799	1 625	3 590	1 874	1 715	-166	-75	-90
İşgücüne dahil olmayanlar	29 906	8 880	21 025	30 030	9 099	20 931	-124	-219	94
(%)									
İşgücüne katılma oranı	54,1	72,5	36,1	53,9	71,8	36,3	0,2	0,7	-0,2
İstihdam oranı	48,9	66,9	31,2	48,4	65,9	31,1	0,5	1,0	0,1
İşsizlik oranı	9,7	7,7	13,7	10,2	8,1	14,4	-0,5	-0,4	-0,7
Genç nüfusta işsizlik oranı (15-24 yaş)	20,2	16,5	26,6	19,7	15,8	26,8	0,5	0,7	-0,2

Tablodaki rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.
Mevsimsel etkilerden arındırma yöntemi gereği geçmiş aylara ilişkin tahminler revize edilerek yayımlanmaktadır.

Sanayi Üretim Endeksi, Ocak 2023

- Sanayi Üretim Endeksinin hesaplanmasında Aylık Sanayi Üretim Anketi ve Katma Değer Vergisi (KDV) beyannamelerinden elde edilen veriler kullanılmaktadır. Ülkemizin yaşamış olduğu deprem felaketinden etkilenen illerde mücbir sebep ilan edilmiş ve beyannameler ertelenmiş, bu illerden derlenen anketlerden %38 oranında cevap alınabilmektedir. Bu nedenle, 2023 Ocak ayına ilişkin hesaplamalarda eksik gözlemler için e-fatura, e-arşiv fatura verileri gibi alternatif veri kaynakları ve istatistiksel yöntemler kullanılarak tahmin yapılmıştır. Bu yöntemlerle tahmin edilen büyüklüğün toplam içindeki payı %5,01'dir.
- Sanayinin alt sektörleri (2015=100 referans yılı) incelendiğinde, 2023 yılı Ocak ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre %7,6 azaldı, imalat sanayi sektörü endeksi %5,8 arttı ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %5,7 arttı. Aylık olarak ise %1,9 artış kaydetti.

İnşaat Maliyet Endeksi, Ocak 2023

- İnşaat maliyet endeksi, 2023 yılı Ocak ayında bir önceki aya göre %15,32, bir önceki yılın aynı ayına göre %78,52 arttı. Bir önceki aya göre malzeme endeksi %5,79, işçilik endeksi %47,79 arttı. Ayrıca bir önceki yılın aynı ayına göre malzeme endeksi %69,01, işçilik endeksi %106,95 arttı.
- Bina inşaatı maliyet endeksi, bir önceki aya göre %15,58, bir önceki yılın aynı ayına göre %79,49 arttı. Bir önceki aya göre malzeme endeksi %5,61, işçilik endeksi %48,48 arttı. Ayrıca bir önceki yılın aynı ayına göre malzeme endeksi %69,87, işçilik endeksi %107,04 arttı.

